

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 23 Απριλίου 2026

Προς: 1.Την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κα Δόμνα Μιχαηλίδου
2.Την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κα Νίκη Κεραμέως
3.Τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κυριάκο Πιερρακάκη
4.Τον Υπουργό Ανάπτυξης, κ. Παναγιώτη Θεοδωρικάκο
Θέμα: «Επιμονή του φαινομένου εκροής ανθρώπινου κεφαλαίου (“brain drain”) και το 2024, παρά τα κυβερνητικά μέτρα επαναπατρισμού»
Κύριοι Υπουργοί,

Στην Έκθεση για τη Δημοσιονομική Βιωσιμότητα έτους 2024, την οποία το Ελεγκτικό Συνέδριο εκδίδει προς ενημέρωση της Βουλής στο πλαίσιο της παρακολούθησης κρίσιμων παραμέτρων της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, καταγράφονται ιδιαίτερως ανησυχητικά στοιχεία για τη συνεχιζόμενη εκροή ανθρώπινου κεφαλαίου από τη χώρα¹.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat που παρατίθενται στην ως άνω έκθεση, το 2024 **369.300 Έλληνες πολίτες ηλικίας 20-64 ετών** διέμεναν εκτός Ελλάδας σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ΕΖΕΣ, αριθμός αυξημένος κατά **3,5%** σε σχέση με το 2023. Στην ίδια έκθεση αναφέρεται επίσης ότι οι Έλληνες πολίτες με ανώτατη εκπαίδευση που διαμένουν στις ίδιες χώρες αυξήθηκαν κατά **71%** την περίοδο 2014-2024, ενώ για το 2024 υπολογίζονται σε περίπου **117.000 άτομα**, αυξημένοι κατά **9.600** σε σύγκριση με το 2023.

Τα στοιχεία αυτά δεν επιτρέπουν εφησυχασμό ούτε τεκμηριώνουν πλήρη αναστροφή του φαινομένου. Αντιθέτως, αποτυπώνουν ότι η χώρα εξακολουθεί να χάνει, σε σημαντικό βαθμό, ανθρώπινο δυναμικό παραγωγικής ηλικίας και υψηλής εκπαίδευσης, παρά τις επανειλημμένες κυβερνητικές αναφορές περί «brain regain» και παρά την ύπαρξη θεσμοθετημένων κινήτρων επαναπατρισμού, όπως ο ειδικός τρόπος φορολόγησης του άρθρου 5Γ ΚΦΕ για πρόσωπα που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα.

Το ζήτημα δεν είναι μόνο αναπτυξιακό. Είναι ταυτόχρονα δημογραφικό, κοινωνικό, ασφαλιστικό και θεσμικό. Το ίδιο το Ελεγκτικό Συνέδριο επισημαίνει ότι ο

¹ <https://www.elsyn.gr/sites/default/files/DHM%20VIOSIMOTHTA%202024.pdf>

περιορισμός ή η αντιστροφή του φαινομένου του brain drain, ιδίως όταν αφορά νέα και υψηλής εξειδίκευσης άτομα, μπορεί να συμβάλει θετικά τόσο στα έσοδα του ασφαλιστικού συστήματος όσο και στην αύξηση του ΑΕΠ.

Υπό τα δεδομένα αυτά, γεννάται εύλογο ερώτημα κατά πόσον η κυβερνητική πολιτική για τη συγκράτηση και επιστροφή επιστημονικού και επαγγελματικού δυναμικού έχει αξιολογηθεί με αντικειμενικά, μετρήσιμα και δημόσια ελέγξιμα κριτήρια. Διότι χωρίς συγκεκριμένα στοιχεία για την αποτελεσματικότητα των κινήτρων, για τον αριθμό των πραγματικών επαναπατρισμών, για τις θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν ή καλύφθηκαν και για το καθαρό ισοζύγιο επιστροφών και αναχωρήσεων, η δημόσια συζήτηση κινδυνεύει να παραμένει σε επίπεδο γενικών διακηρύξεων.

Επειδή η επίμονη εκροή ανθρώπινου κεφαλαίου συνιστά κρίσιμο πρόβλημα εθνικής σημασίας, με άμεσες συνέπειες για την παραγωγική βάση της χώρας, τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος, την κοινωνική συνοχή και τις προοπτικές των νεότερων γενεών,

ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

- 1. Πώς αξιολογεί η Κυβέρνηση τα ανωτέρω ευρήματα της Έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου για το 2024; Θεωρεί ότι τα στοιχεία αυτά συνάδουν με τον ισχυρισμό περί ουσιαστικής αναστροφής του φαινομένου του brain drain; Εάν ναι, με βάση ποια συγκεκριμένα ποσοτικά δεδομένα;**
- 2. Ποια είναι, ανά έτος από το 2021 έως σήμερα, τα ακριβή στοιχεία:**
  - ο των αιτήσεων υπαγωγής στα ισχύοντα κίνητρα επαναπατρισμού και ιδίως στο καθεστώς του άρθρου 5Γ ΚΦΕ,
  - ο των εγκρίσεων,
  - ο των απορρίψεων,
  - ο των δικαιούχων που πράγματι εγκαταστάθηκαν και εργάζονται στην Ελλάδα,
  - ο καθώς και των αντίστοιχων δημοσιονομικών επιπτώσεων;
- 3. Έχει εκπονηθεί επίσημη αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων μέτρων επαναπατρισμού ή συγκράτησης Ελλήνων επιστημόνων και επαγγελματιών; Εάν ναι, ποια είναι τα βασικά συμπεράσματά της και ποια υπουργεία ή φορείς τη συνέταξαν;**
- 4. Ποιοι είναι οι βασικοί λόγοι που, κατά την εκτίμηση της Κυβέρνησης, εξακολουθούν να τροφοδοτούν την αποχώρηση Ελλήνων πολιτών παραγωγικής ηλικίας και υψηλής εκπαίδευσης από τη χώρα, παρά τους αναφερόμενους θετικούς μακροοικονομικούς δείκτες; Υπάρχει σχετική καταγραφή ή μελέτη ανά κλάδο, ηλικιακή κατηγορία ή επίπεδο προσόντων;**

5. **Υφίσταται ενιαίο διυπουργικό σχέδιο** για την αντιμετώπιση του brain drain, με σαφείς στόχους, χρονοδιάγραμμα, ποσοτικούς δείκτες παρακολούθησης και κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των συναρμόδιων υπουργείων; Εάν ναι, ποιο είναι αυτό και ποιος φορέας έχει τον κεντρικό συντονισμό;
6. **Ποια νέα, συγκεκριμένα μέτρα** προτίθεται να λάβει η Κυβέρνηση εντός του 2026, πέραν των ήδη ισχυουσών ρυθμίσεων, για:
  - ο τη συγκράτηση νέων επιστημόνων και εξειδικευμένων εργαζομένων στη χώρα,
  - ο την ουσιαστική ενίσχυση του επαναπατρισμού,
  - ο και τη βελτίωση της αντιστοίχισης προσόντων, αμοιβών και επαγγελματικών προοπτικών στην ελληνική αγορά εργασίας;
7. **Ποια άμεσα μεταβατικά ή διοικητικά μέτρα** προτίθενται να λάβουν τα αρμόδια Υπουργεία για τις κατηγορίες εργαζομένων και επιστημόνων που πλήττονται περισσότερο από το φαινόμενο, ιδίως ως προς την πρόσβαση σε ποιοτικές θέσεις εργασίας, τη στέγαση, τη στήριξη οικογένειας και τη δυνατότητα επαγγελματικής επανένταξης στην Ελλάδα;
8. **Προτίθεται η Κυβέρνηση** να καταθέσει στη Βουλή, εντός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου, αναλυτικό απολογισμό των πολιτικών brain gain/brain regain, με μετρήσιμα αποτελέσματα και συγκριτικά στοιχεία για το καθαρό ισοζύγιο εκροής-επιστροφής Ελλήνων πολιτών υψηλής εξειδίκευσης;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Δρ. Μιχαήλ Χουρδάκης

Βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης

Γιώτα Πούλου
Βουλευτής Βοιωτίας

Θεοδώρα Τζάκρη
Βουλευτής Πέλλας

Ραλλία Χρηστίδου
Βουλευτής Β3 Τομέα
Αττικής

